

Republica Moldova – victima colaterală a disputelor comerciale ale SUA

Vadim Gumene

7 Aprilie 2025

La 2 aprilie 2025, Statele Unite ale Americii a anunțat impunerea unor tarife vamale bazate pe "reciprocitate" asupra importurilor din 57 de țări și blocuri economice¹. Decizia a fost comunicată de către președintele Donald Trump, care a declarat această zi drept „Ziua eliberării Americii”, justificând măsura prin necesitatea restabilirii echilibrului comercial în favoarea SUA. Măsura care va intra în vigoare începând cu 9 aprilie nu a fost supusă unor consultări multilaterale și a generat o undă de șoc în comerțul internațional, amplificând temerile legate de un război comercial la scară largă. De altfel, Republica Moldova se regăsește pe lista țărilor supuse acestor tarife, cu un nivel de 31%, aplicat uniform tuturor produselor exportate către SUA. Această decizie are potențialul de a afecta negativ exporturile moldovenești, într-un moment în care economia națională se află tehnic în recesiune. În continuare ne-am propus să răspundem la principalele întrebări de clarificare la subiectul dat.

Cum s-a ajuns la acest tarif de 31% pentru produsele moldovenești?

Conform administrației SUA, metodologia care a stat la baza stabilirii noilor tarife vamale se bazează pe „principiul reciprocității comerciale” și ia în considerare barierele tarifare, netarifare și manipulările valutare. În esență, SUA pretinde că a analizat regimul tarifar aplicat produselor americane de către fiecare stat partener și a stabilit tarifele respective, ulterior aplicând o reducere de 50% din tariful calculat. Prin urmare, tariful reciproc calculat pentru Republica Moldova este de 61%, iar după aplicarea discount-ului ajungând la cifra de 31%. Totuși, în mediul public există suspiciuni că la baza stabilirii tarifelor a stat de fapt doar deficitul comercial de bunuri înregistrat de către SUA cu alte țări.

Metodologia menționată a fost criticată pentru lipsa de transparență și pentru caracterul arbitrar al criteriilor de „reciprocitate tarifară”, care au ignorat principiile comerțului internațional, dar și dimensiunea și vulnerabilitatea economică a unor state precum Republica Moldova. Mai mult, decizia în cauză a fost luată unilateral, fără consultări internaționale sau analiză economică riguroasă, ceea ce contravine regulilor Organizației Mondiale a Comerțului.

Care sunt fluxurile comerciale între Republica Moldova și SUA?

Întrucât măsurile aplicate mizează pe reducerea deficitului comercial al SUA cu alte țări, cele mai multe discuții sau axat anume pe datele statistice care caracterizează intensitatea relațiilor comerciale. Anume datele statistice cu privire la import/export de bunuri au generat un șir de speculații și interpretări eronate vizavi de corectitudinea acestora în luarea decizie de tarificare de către SUA. Or, după cum poate fi văzut mai jos (Tabelul 1), la prima vedere există o discrepanță majoră între datele statistice comerciale raportate de fiecare din țări. Astfel, exporturile moldovenești pe piața SUA având o valoare de 90 mil USD, iar de cealaltă

---

¹ Ordin executiv al președintelui SUA cu privire la Reglementarea importurilor cu un tarif reciproc pentru a rectifica practicile comerciale care contribuie la deficite mari și persistente anuale în comerțul cu mărfuri din Statele Unite:
<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/04/regulating-imports-with-a-reciprocal-tariff-to-rectify-trade-practices-that-contribute-to-large-and-persistent-annual-united-states-goods-trade-deficits/>

parte importurile SUA din Republica Moldova fiind de 142 mil USD, în anul 2024. În mod similar, importurile Republicii Moldova din SUA însumând 135 mil USD, în timp ce exporturile SUA spre piața moldovenească fiind esențial mai mici, cifrându-se la 54 mil USD în anul 2024.

Tabelul 1. Fluxurile comerciale de bunuri raportare de Republica Moldova și SUA, mil USD

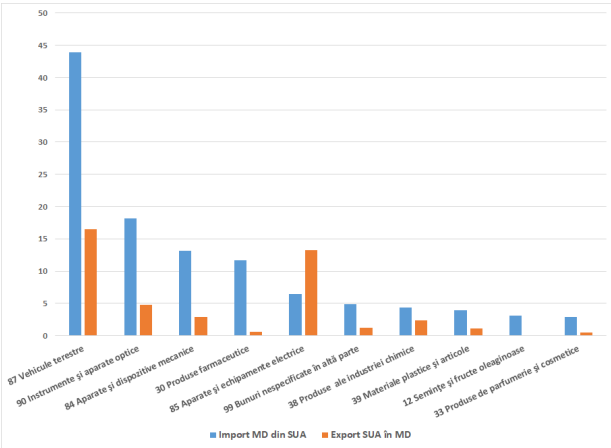
Fluxul comercial raportat	2022	2023	2024
Export RM în SUA	52	62	90
Import SUA din RM	98	115	142
Export SUA în RM	39	72	54
Import RM din SUA	135	123	135

Sursa: UN Comtrade

Cu toate acestea, datele statistice prezentate sunt corecte și raportate de către ambele țări în strictă conformitate cu Metodologia ONU. De fapt, astfel de asimetrii în comerțul internațional de mărfuri sunt frecvente în condițiile unei globalizări a economiei, însă necesită a fi tratate ca atare. Deși pot exista mai multe motive care pot influența apariția asimetriilor date, în cazul relației RM-SUA cel mai mare impact îl are specificul raportării datelor statistice, unde importurile se raportează după „țara de origine”, iar exporturile după „țara ultimei destinații cunoscute” (ceea ce nu este echivalent cu destinația finală). Așadar, din punct de vedere al evaluării impactului unor măsuri tarifare asupra comerțului, este indicat de analizat importurile țărilor, întrucât măsurile de politică comercială se aplică anume față de țara de origine a mărfurilor și nu țara de expediție.

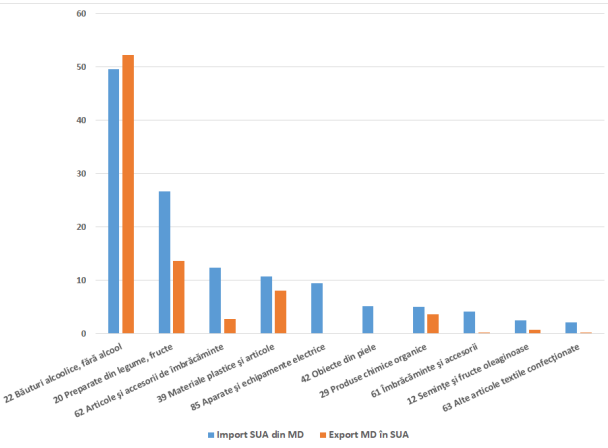
Pornind de la particularitățile statisticii comerciale, mai jos am suprapus importurile/exporturile ambelor țări. Astfel, diferențele sunt substanțiale în cazul unor importuri în Republica Moldova din SUA care însă nu figurează în statistica ultimei (Figura 1). Acest fapt se datorează optimizărilor logistice, unde importurile sunt efectuate prin hub-uri regionale (ex. UE) și apoi livrate inclusiv în Republica Moldova (originea mărfurilor rămâne SUA).

Figura 1. Importurile Republicii Moldova din SUA vs. Exporturile SUA în Republica Moldova, mil USD (2024)

Sursa: Calculele autorului în baza datelor UN Comtrade

Figura 2. Importurile SUA din Republica Moldova vs. Exporturile Republicii Moldova în SUA, mil USD (2024)

Același fenomen poate fi observat și în cazul importurilor în SUA din Republica Moldova (Figura 2), deși motivele sunt altele. Astfel, în cele mai multe cazuri (articole textile, echipamente electrice, obiecte din piele) diferențele apar grație particularităților operațiunilor de lohn, unde produsele sunt reexportate către comanditari (în UE) și ulterior către beneficiari finali în SUA (deși produsele iau originea moldovenească). În cazul preparatelor din fructe sau produse de patiserie, diferența se datorează aceluiași optimizări logistice regionale, prin intermediul partenerilor din UE. În cazul băuturilor alcoolice diferențele țin de aspectul temporal și a poziției geografice (livrările au fost înregistrate în următorul an calendaristic).

Evident că și termenii comerciali internaționali INCOTERMS lasă amprenta, deși într-o proporție mult mai mică, asupra datelor statistice comerciale. Exporturile se raportează în prețuri FOB, unde valoarea reflectă prețul mărfii la plecarea din țară, fără a include costul transportului internațional și al asigurării. În timp ce importurile se raportează în prețuri CIF, care include pe lângă valoarea efectivă a bunurilor și costul transportului internațional și al asigurării până la punctul de intrare în țara importatoare.

Care sunt taxele vamale aplicate de Republica Moldova față de importurile din SUA?

Pornind de la premisa că administrația SUA a calculat un tarif reciproc de 61% pentru Republica Moldova (cu luarea în considerare a barierelor tarifare, netarifare și manipulărilor tarifare), mai jos vom analiza care sunt taxele vamale aplicate de Republica Moldova pentru importurile din SUA.

Tabelul 2. Taxele vamale aplicate de Republica Moldova față de principalele importuri din SUA

Capitol NCM	Taxa vamală*
87 Vehicule terestre	3%
90 Instrumente și aparate optice	2%
84 Aparare și dispozitive mecanice	3%
30 Produse farmaceutice	0%
85 Aparare și echipamente electrice	3%
99 Bunuri nespecificate în altă parte	0%
38 Produse ale industriei chimice	3%
39 Materiale plastice și articole	5%
12 Semințe și fructe oleaginoase	6%
33 Produse de parfumerie și cosmetice	6%
27 Combustibili minerali	0%
08 Fructe comestibile și nuci	11%
88 Vehicule aeriene și părți	0%
22 Băuturi alcoolice, fără alcool	14%
21 Preparate alimentare diverse	13%
29 Produse chimice organice	2%

* Tarifele agregate HS2 echivalente ad-valorem sunt calculate folosind metodologia WTP.

Sursa: Date ITC-OMC

Așadar, în ultimii 3 ani tariful mediu ponderat aplicat de Republica Moldova față de importurile din SUA a fost de circa 3%, deci mult sub cifra invocată de administrația SUA. Totuși, trebuie să recunoaștem că cifra invocată de 61%, presupune și barierele netarifare, care însă nu este clar cum au fost evaluate în absența detaliilor din metodologia aplicată.

În ce măsură vor fi afectate exporturile de mărfuri moldovenești?

După cum a fost menționat mai sus, în sensul estimării cât mai corecte a impactul noului tarif universal de 31%, este indicat de analizat anume importurile SUA din Republica Moldova (și nu exporturile ultimei), chiar dacă impactul va fi resimțit indirect de către producătorii naționali. După cum poate fi văzut în Tabelul 3, taxele vamale aplicate sunt mici cu excepția celor aplicate articolelor textile, unde este un nivel mai înalt de protecționism. Totuși, trebuie de menționat că la nivel de poziție tarifară individuală taxele vamale pot fi mult mai mari, în special componenta specifică a taxei. Tot aici trebuie de menționat că anterior Republica Moldova se regăsea în lista țărilor eligibile pentru Sistemului Generalizat de Preferințe GSP, care însă a expirat la 31 decembrie 2020 și se află în proces de evaluare, iar taxele vamale fiind aplicate în regim MFN². Chiar și

² **Taxa vamală MFN (Most Favored Nation)** reprezintă tariful vamal pe care un stat îl aplică uniform tuturor partenerilor comerciali care fac parte din Organizația Mondială a Comerțului (OMC). Este cel mai mic tarif posibil pe care un stat îl poate impune produselor importate dintr-o altă țară membră OMC, cu excepția situațiilor în care există acorduri comerciale preferențiale.

așa, ponderea importurilor din Republica Moldova în SUA a fost de doar 0,004% în anul 2024, deci nicidecum nu putem vorbi despre un pericol comercial pentru economia acestei țări.

Tabelul 3. Taxele vamale aplicate de SUA față de principalele importuri din Republica Moldova (2024)

Capitol NCM	Taxa vamală*
22 Băuturi alcoolice, fără alcool	1%
20 Preparate din legume, fructe	6%
62 Articole de îmbrăcăminte	11%
39 Materiale plastice și articole	1%
85 Aparată și echipamente electrice	0%
42 Obiecte din piele	4%
29 Produse chimice organice	1%
61 Îmbrăcăminte și accesorii	14%
12 Semințe și fructe oleaginoase	1%
63 Alte articole textile confecționate	8%
99 Bunuri nespecificate în altă parte	0%
19 Preparate pe bază de cereale	3%
94 Mobilă, construcții prefabricate	0%
73 Articole din fontă sau oțel	0%
48 Hârtie și carton	0%
84 Aparată și dispozitive mecanice	0%

* Tarifele agregate HS2 echivalente ad-valorem sunt calculate folosind metodologia WTP.

Sursa: Date ITC-OMC

La general, media ponderată a tarifului aplicat de SUA față de produsele moldovenești a fost de circa 3,4% în ultimul an (2024). Prin urmare majorarea taxelor vamale la un tarif general de 31% va avea un impact major asupra circa 5% din exporturile moldovenești totale (ponderea exporturilor moldovenești care au avut drept destinație finală SUA și după excluderea reexporturilor clasice din exportul total al țării). Mai mult, având în vedere că o bună parte din exporturi nu sunt tranzacții directe, ci prin intermediul partenerilor din UE, aceștia fiind comanditari în cadrul operațiunilor de lohn (în cazul articolelor textile, echipamentelor electrice, etc), poate fi anticipată o diminuare proporțională a exporturilor către țările UE (ultimii având la fel un tarif de reciprocitate de 20% aplicat de SUA).

Ce ar trebui să întreprindă Republica Moldova în circumstanțele create?

Decizia SUA de a impune o taxă de 31% asupra importurilor moldovenești reprezintă o provocare majoră pentru economia moldovenească și pentru stabilitatea relațiilor comerciale bilaterale. În lipsa unei reacții rapide, riscul este ca Republica Moldova să devină victima colaterală a unei dispute comerciale globale în care nu are nici influență, nici responsabilitate. Este esențial ca Guvernul să trateze acest subiect ca pe o prioritate de politică externă și economică, mobilizând toate instrumentele diplomatice și comerciale disponibile, în special luând în considerare deschiderea SUA de a avea astfel de discuții cu alți parteneri comerciali.

Obiectivul acestor eforturi ar fi clarificarea fundamentării economice a deciziei, prezentarea unor analize detaliate asupra fluxurilor comerciale și politicilor tarifare, precum și evidențierea caracterului disproporționat al impactului asupra economiei moldovenești. În paralel, trebuie prezentat nivelul scăzut de risc comercial pe care Republica Moldova îl prezintă pentru piața americană, în special având în vedere componenta lohn și pe faptul că multe exporturi sunt de fapt parte a unor lanțuri valorice globale în care SUA este beneficiar indirect.

Totodată, este esențial ca Republica Moldova să mobilizeze sprijinul partenerilor strategici (în special al UE) pentru a susține o abordare coordonată și principală în fața politicilor comerciale unilaterale ale SUA, inclusiv

în cadrul OMC. În paralel, comunicarea publică trebuie să sublinieze angajamentul Moldovei față de comerțul liber și echitabil, evitând o escaladare diplomatică și comercială cu oglindirea măsurilor (având în vedere că cea mai mare parte a importurilor sunt importuri de dezvoltare), dar apărând interesele exportatorilor locali.